

# Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ: ΕΝΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ

1

Κα ρ α γ κ ι ό ζ η ς: "Όσο θέλεις κλέβε, κι' όσα θέλει ο Θεός σου δίνει. Είναι λοιπόν κατάσταση πραγμάτων ένας ώσαν και έμένα και να πεινάει! Πεινάω. Πεινάω, παιδί μου. Πώς να τὸ πῶ, πεινάαα-ώ. Νά, μὰ τὸ Θεό, πεινάω. Ἔχω ἀπὸ τὴν παραμόνη τοῦ Λαζάρου νὰ φάου καὶ Λάζαρος πὸν μᾶς ἔρχεται, χρόνος. Ἀφοῦ ἔμαθα εἰς πόσα ἄθρα διαιρεῖται ἡ πείνα. Ὑαμὲ τώρα ἔχω μάθει τὰ πέντε κύρια ἄθρα. Πρῶτον κύριον ἄθρον τῆς πείνας εἶναι ἡ γουργούριση τῶν ἐντέρων. Δεύτερον εἶναι ἡ ἀτρόχιση τῶν ὀδόντων. Τρίτο εἶναι ἡ ἐγκοπὴ τῶν ποδῶν. Τέταρτον εἶναι κομμάρα στὰ μάτια καὶ πέμπτο, ζωὴ στὰ γαῖδουρο-κατσικο-μουλαρά μου! Εἶναι ζωὴ λοιπόν; Γιὰ φαντάσου, μ' ἕνα τέταρτο πὸν θὰ ἀποθάνω! Καὶ δὲ μὲ νοιάζει τίποτα ἄλλο, πὸν θὰ μὲ πᾶνε στὸ νεκροταφεῖο καὶ θὰ μὲ κοροϊδεύουν οἱ ἄλλοι πεθαμένοι. Θὰ μοῦ λένε: «Μωρέ, κι' ἐδῶ νησιτικός μᾶς ἦρθες!». Πρέπει λοιπόν νὰ δώσω τέρμα εἰς τὴ ζωὴ μου, προτοῦ πεθάνω νησιτικός. Νὰ πάρω μὴ μιιστόλι, νὰ δώσω μὴ κουμπουριά ἐκεῖ (δείχνει) νὰ πᾶν τὰ μυαλά μου στὸν ἀέρα. Ἀλλὰ, ἂν εἶχα μιιστόλι δὲ θὰ τὸ πούλαα; Ἀλλὰ θὰ σκοτωνόμουνα πρῶτα καὶ κατόπιν, ἂν ἔβρισκα συμφέρον, τὸ ἐπούλαγα. Ἀλλὰ πάλι ἄσχημος θάνατος ὁ σκοτωμός. Ἀπεφάσισα νὰ πέσω στὸ πηγάδι νὰ πνιγῶ. Μὲ τὸ ἕνα, δύο, τρία, μπαταμπλου μὲς στὸ πηγάδι. Ἀλλὰ κάνω ἔτσι κι εἶδα κι εἶχε νερὸ στὸ πηγάδι· μωρέ, ἂν πέσω μέσα νὰ πνιγῶ, θὰ βραχῶ καὶ θὰ πάρω καμμιὰ πούντα. Μά, γὰ θέλω νὰ πάγω ἀπὸ πνιγμό. Δὲ θέλω νὰ πάω ἀπὸ σαρανταπλεμονία. Ἐχτὸς ἐαυτοῦ ἦτον καὶ βαθύ, ὥστε νὰ πῆγαινα κάτω νὰ πνιγῶ, θὰ σκοτωνόμουνα στὸ δρόμο. Κι ἔπειτα, ἀπαίσιος θάνατος ὁ σκοτωμός! Γιὰ φαντάσου νὰ μὲ βγάνουνε ἀπὸ τὸ πηγάδι καὶ νὰ μὲ στρώσουν χάμου, νὰ ἔρχεται ὁ κόσμος νὰ μὲ βλέπει σκοτωμένο! Ὁ ἕνας θὰ λέει: «Λέπει τό 'να του ποδάρι· πῶς θ' ἀνεβαίνει στὶς ταράτσες νὰ κλέβει τὴ ντομάτα τὸν πελτέ;» Ὁ ἄλλος θὰ λέει: «Ἐ! τὸν καμμένο! Ἐστραμπού-

λιξε τὸ μάτι του. Τώρα, πῶς θὰ βλέπει τὶς τσέπες πὸν φουσκώνουν γιὰ ν' ἀρπάξει τὰ πορτοφύλια;» Ὁ ἄλλος θὰ λέγει: «Μπᾶ! ἔκοψε τὰ δάχτυλά του· πῶς θὰ κόβει τὶς καδένες γιὰ ν' ἀρπάξει τὰ ρολόγια;».

Γιαυτὸ κι αὐτὸς ὁ θάνατος δὲ μ' ἀρέσει. Θέλω νὰ πεθάνω ἀπὸ ἕνα γλυκὺ θάνατο. Ἐτσι νὰ φάου καμμιὰ σαρανταριά λουκούμια καὶ ν' ἀποθάνω. Ἡ νὰ φάου κάνα ταψὶ κανταΐφι, νὰ σκάσω, νὰ πάω στὴν ὁργή. Ναί, θ' ἀποθάνω ἀπὸ λουκουμοθάνατο. (Φεύγει). Πάω νὰ θρῶ λουκούμια νὰ φάω ν' ἀποθάνω.

(Γ. Ἰωάννου, Ὁ Καραγκιόζης, τόμ. Β' σελ. 171).

2

Κα ρ α γ κ ι ό ζ η ς: Βρὲ γρουσουῆ, μιὰ ὥρα μὲ ταραῖζον. Μὲ κάνανε αὐγοτάραχο. Χ α τ ζ η α θ ἄ τ η ς: Βρὲ παιδί μου, τί συμβαίνει, τί τρέχει; Γιὰ πὲς μου.

Κα ρ α γ κ: Ὁρῶ τὸν ἑαυτοῦ μου; Εἶμαι ἑφταξοῦσιος τοῦ ἑαυτοῦ μου;

Χ α τ ζ: Εἶσαι Καραγκιόζη.

Κα ρ α γ κ: Θέλω νὰ πεθάνω.

Χ α τ ζ: Πέθανε—δὲ σ' ἐμποδάει κανεὶς.

Κα ρ α γ κ: Τότε, λοιπόν, γιατί δὲ μ' ἀφήνουν νὰ πεθάνω;

Χ α τ ζ: Ποιὼς, Καραγκιόζη μου, δὲ σ' ἀφήνει;

Κα ρ γ κ: Ἰδού, Κύριε! Ἀπεφάσισα νὰ πεθάνω, νὰ πάω ἀπὸ λουκουμοθάνατο. Ἀλλὰ, ὅπως μπῆκα σ' ἕνα καφενεῖο, βρῖσκω μιὰ κάσα λουκούμι. Τὸ πῆρα, τὸ ἀκούμπησα χάμου, ἔκανα τὰ πατερνῆμά μου, εἶπα· σχωράτε με κι ὁ Θεὸς νὰ σᾶς σχωρέσει. Καὶ ἄρχισα νὰ τρώω λουκούμια ν' ἀποθάνω. Νὰ σοῦ πῶ, Χατζατζάρη, καὶ τὴν καθαρὰν ἀλήθεια. Ἐμέτραγα τὰ λουκούμια νὰ δῶ μὲ πόσα λουκούμια θ' ἀποθάνω, ἂν ξαναθελήσω νὰ ξαναποθάνω, νὰ ξέρω πόσα λουκούμια θ' ἀγοράσω. Ἀλλὰ μὲλὶς εἶχα φάει καμμιὰ ἐξηνταριά, μπαίνει ὁ καφετζῆς μέσα. Βρέ, μοῦ λέει, τί κάνεις αὐτοῦ; Πεθαίνω, κύριε, τοῦ λέω. Πεθαίνεις, μασκαρά! Μ' ἀρχινάει στὸ ξύλο. Βλέπουν κι οἱ ἄλλοι οἱ θαμῶνοι τοῦ

καφενείου, μ' ἀρχινᾶνε κι αὐτοὶ στὸ ξύλο. Γιατί, Κύριε, δὲ μ' ἀφήνουν νὰ πεθάνω; Χατζ: Βρὲ βλάκα, δὲν κατάλαβες γιατί σὲ δέρνανε; Σὲ δέρνανε γιατί ἔφαγες τὰ ξένα λουκούμια.

Καρχκ: "Α, βρέ! Γιαυτὸ μὲ δέρνανε!... Κι ἐγὼ ἔλεγα πὼς μὲ δέρνανε ὅτι ἦταν ἡ ζωὴ μου ἀναγκαῖα.

Χατζ: Βέβαια, Καραγκιόζη. Καὶ γιαυτὸ σὲ δέρνανε, γιὰ τὰ λουκούμια. Καὶ νὰ μὴν ξαναπεράσεις ἀπὸ κεῖ γιατί θὰ φᾶς ἄλλο ξύλο.

Καρχκ: Καὶ γιατί θὰ φάω ἄλλο ξύλο;

Χατζ: Γιὰ τὰ λουκούμια.

Κααγκ: Τὰ ξεχρέωσα τὰ λουκούμια.

"Εφαγα ἐξήντα λουκούμια, μὲ δείρνανε γιὰ ἐκατό. Ὡστε μοῦ χρωστᾶνε καὶ σαράντα.

(Γ. Ἰωάννου, ἔ.α, Β' τελ. 173)

### 3

Μαρμπαγιῶργος: Τώρα ἔφθασα· νὰ σινιαριστῶ μιὰ ψίχα. Ποῦ εἶσαι, μωρὲ Τζανακούλια; Πάρε τὴ χατζάρα νὰ μὲ ξουρίσεις. "Αν δὲν ἔχεις τὴ χατζάρα, πάρε ἓνα γυαλί. Θεῖα Παύλαινα, πάρε τὰ κλειδιά καὶ ἀνοιξέ μου τὸ σεντούκι καὶ δώσωμιν τὰ σκουτιά μου νὰ σινιαριστῶ. Δώσωμιν, μαθές, σκουφία τὴ γαϊτανοφόρα, γουδέτες μὲ τ' ὄνομα, τσαρούχια πετσένια, φουστανέλα τὴ χασεδένια, τὸ πουκάμισο τὸ καλὸ μὲ τὰ δεκαεφτά μπαλώματα, κείνο πού πῆρα στὴν Τατάρνα, στὸ πανηγύρι, τριανταπέντε λεφτά! Δώσωμιν τὸ σελάχ' τὸ

καλὸ, κείνο μὲ τοὺς σταυραετούς, πού φόραγα τὸν καιρὸ πού ἤμουν πάρεδρος καὶ ἔμπαινα καὶ ἔβγαινα στὶς ἐκκλησιὲς καὶ δοξολόγια ὁ θεοκερατάς. Νὰ μὴν ἀπολείπει, μαθές, ἀπὸ σιμὰ τσατσαρούλι, κα-θρεφτούλι, ἀπῆγανο, λάβδανο, ξινόγαλο, ἐννιά ἀδελφῶν τὸ αἷμα, ξιγκοκέρια, μα-νικοκάπ', μαστάτ', τὸ τσατσαρούλι' γιὰ τὸ μουστάκ' καὶ ἡ φλογέρα. Φέρε μου λίγο ἀλεύρι νὰ ἀλευρωθῶ. Γιὰ κρένε καὶ τῶν παιδιῶν, Ταμπούρλα, Τάπα - τάπα, Κλω-τσωτήρ', Κλαψαούρλα, Ξεροβίδα, Μη-τρούς' πο Γιώργο Μερακλή, Πατσαδού-ρα καὶ Ξεροπατσᾶ νὰ ροβολήσουνε τὰ πρόατα ἴσα κατ', μὴν πέσουν στὰ ξένα λιβάδια καὶ πλερώνουνε συλλεφτηριάτικα, γιατί τόμου σὲ πᾶνε μέσα στοὺς δικαστη-ριῶτες, δὲν ἀκοῦς τίποτε ἄλλο· «ποῦ γεννή-θης, Γιώργο μου, πού κατοικεῖς, παιδί;»

Χράπα χροῦπα οἱ πένες καὶ τὰ μελάνια· ὀγδόντα χρόνια ὁ Γιώργαρος στὴ φυλα-κὴ. Κάτσε, μαθές, καὶ κάνε πίτες ἀπὸ σκορδοστούμπι καὶ κομπολόι ἀπὸ κουραμά-να. Φώναξε, μαθές, καὶ τῆς θεῖα - Μή-τραινας, θεῖα - Γιώργαινας, θεῖα - Τε-ρέζας, θεῖα - Γαρούφους, θεῖα Τσουρά-πας, νὰ ἔχουν τὸ νοῦ τους στὴ γίδα τὴν κατσοικοκέρα μὴν μπὰς καὶ ἀποριξέι, γι-ατί ἐγὼ, μαθές, θέλω νὰ ροβολήσω μέσα στὰ παζάρια, γιατί μὲ θέλει κείνος ὁ λουμ-ποδύτ'ς ὁ ἀνεψιὸς μου, τὸ ἔρμο.

(Γ. Ἰωάννου, ἔ. α. τ. Α' σελ. 98).

Παραρτίσιση: "Αρης Δρουκόπουλος

## Ο ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ, ΕΚΦΡΑΣΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ

Τὸν τελευταῖο καιρὸ γίνεται ὁλοένα καὶ περισσότερος θόρυβος γιὰ τὸν Καραγκιό-ζη. Καὶ δὲν μπορεῖ αὐτὸς ὁ θόρυβος νὰ εἶναι χωρὶς νόημα. "Όταν βγαίνει ἀπὸ κάπου καπνός, ὅλο καὶ κάποια φωτιά θὰ ὑπάρχει. Οἱ ἐκδόσεις παλιότερων ἔργων αὐτοῦ τοῦ θεάτρου, οἱ ἐπιμελημένες πα-ραστάσεις πού γίνονται τοῦ Καραγκιόζη μὲ συνεχῶς αὐξανόμενο ἀκροατήριον δεί-χνουν ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ εἶναι ἱσχυρὸ, ἢ μᾶλλον ἀνανεωμένο τὸν τελευ-ταῖο καιρὸ. Ἀκόμα πὺδ σημαντικό εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ἄξιον ἀνθρώπων τοῦ θεά-

τρου μας ἔγραψαν θεατρικὰ ἔργα βασισμέ-να πάνω στὸ θέατρο τοῦ Καραγκιόζη. Ἐν-δεικτικὰ ἀναφέρω τὸν Φ. Πολίτη, ἕναν ἀπὸ τοὺς πὺδ σοβαροὺς νεοέλληνες, πού ἔγραψε τὸ θεατρικὸ ἔργο «Καραγκιόζης ὁ Μέγας» καὶ τὸν Γ. Σκούρη πού τώρα τελευταῖα ἔγραψε τὸ ἔργο «Ὁ Καραγκιόζης παρὰ λίγο Βεζύρης», ἔργο πού παρουσιάστηκε ἀπὸ τὸ «Θέατρο Τέχνης» φέτο μὲ ἀρκετὴ ἐπιτυχία. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν οὐσιαστι-κὴ τους ἐπιτυχία, τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων πού ἔχουν γραφεῖ, τὸ γεγονός εἶναι σημαντικό. Καὶ σημαίνει ὅτι ὁ Κα-